

Asia: VN/10364/2022

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus; työryhmän mietintö

1. Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Pidättekö ehdotusta kannatettavana?

Suomen Perimistoimistojen Liittos (jäljempänä "SPL") katsoo, että ehdotuksessa on kannatettavia ajatuksia. Perusteluna se, että eri etulajien, kuten kansaneläkkeen ja työeläkkeen erilainen kohtelu asettaa velalliset eriarvoiseen asemaan. Perusperiaatteina on hyvä tässä, kuten muutenkin ulosottosäntelyn uudistamisessa pitää ohjenuorana kannustavuutta, velallisten yhdenvertaista kohtelua, kohtuullisuutta sekä myös velkojien suojaa.

Millaisia vaikutuksia ehdotuksen toteuttamisella nähdäksenne olisi?

Ulosmittauksen kohteena olevien tulojen ja etuuksien yhdenvertainen kohtelu todennäköisesti lisäisi oikeudenmukaisuuden kokemuksia velallisilla sekä selkeyttää järjestelmää. Perintätoimistojen näkökulmasta tilanne myös jonkin verran selkeytyy.

Millaisia kustannuksia ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuisi (mm. tietojärjestelmäkustannukset)?

SPL:n jäsenyritykset kannattavat alan digitalisoitumista. Lyhyen aikavälin kustannukset nähdään sijoituksena pitkän aikavälin prosessikehitykseen. Digitalisoinnilla on mahdollista parantaa toiminnan luotettavuutta, ennustettavuutta, läpinäkyvyyttä ja kustannustehokkuutta.

Mahdolliset muut kommentit ehdotuksesta?

Nykyään viranomaisten tietojärjestelmien ja perintätoimistojen tietojärjestelmien yhteensopivuus ei ole aina kovinkaan hyvää. Lähes poikkeuksetta yhteensovittamistyötä pitää tehdä.

2. Tulojen ulosmittausjärjestelmä

Pidättekö ehdotusta kannatettavana?

Kannatettavuus liittyy vahvasti ehdotuksen vaikutuksiin. SPL:llä ei ole käytössään vaikutusten arviointia aiheesta, joten yksiselitteistä vastausta kannatettavuuteen on hankala muodostaa. Mielellään lähestyisimme asiaa sen aiheuttamilla muutoksilla velkojen hoitamisen aktiivisuuteen,

velallisten yhdenvertaisuuden toteutumiseen sekä velkojien suojaan. Jos uudistukset tuovat parannuksia näihin yleisiin periaatteisiin, niin ne ovat kannatettavia.

Millaisia vaikutuksia uudistuksen toteuttamisella nähdäksenne olisi?

Asiaa olisi hyvä arvioida pidemmällä ajanjaksolla

Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi (mm. tietojärjestelmäkustannukset)?

Varmasti jonkinlaisia kustannuksia syntyy, varsinkin Ulosottolaitokselle, jos tapa toimia tulisi muuttumaan. Yleisesti voi todeta, että riittävän varhaisessa vaiheessa aloitettu yhteistyö eri sidosryhmien kesken luo tietojärjestelmäkehitykselle onnistumisen mahdollisuuksia.

Muut mahdolliset kommentit ehdotetuista laskentasäännöistä ja ulosmittausjärjestelmän uudistamisesta?

Kumpaa vaihtoehtoa pidätte lähtökohtaisesti parempana? Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

2) ulosmittaus aloitetaan matalammalta tulotasolta (pienempi suojaosuus) ja suojaosuuden ylittävistä tuloista ulosmitataan lievemmin. [SPL:n mielestä keskeisinä perusteluina keinojen uudistamisessa voidaan nähdä velallisten tasapuolisen kohtelun edistäminen ja velkojen maksamiseen kannustavan järjestelmän luominen. Ulosmittauksen aloittaminen matalammalta tulotasolta voi todennäköisesti ehkäistä keinotekoisien järjestelyiden käyttöä.]

Voimassa olevan ulosottokaaren mukaan velallisen suojaosuus on suurempi, jos hänellä on elatuksen varassa puoliso, oma lapsi tai puolison lapsi. Työryhmän näkemyksen mukaan olisi perusteltua harkita, tulisiko velallisen elatuksen varassa olevina jatkossa ottaa huomioon ainoastaan lapset eli poistaa mahdollisuus puolison huomioon ottamiseen. Miten arvioitte ehdotusta?

Perimistoimistojen liitto kannattaa yhdenvertaista kohtelua eri elatusvelvollisten kohdalla. Pidämme tärkeänä lasten elatusvelvollisuuden lisäksi puolisoiden keskinäistä elatusvelvollisuutta. Velkaantuneissa perheissä on usein ainakin toisen vanhemman työttömyyttä tai sairaudesta johtuvaa työkyvyttömyyttä. On tärkeää, että sääntely tukee juuri kaikkein huonoimmassa taloudellisessa tilanteessa olevia perheitä.

Työryhmä on esittänyt kaksi vaihtoehtoista tapaa elatuksen varassa olevien huomioon ottamiseksi. Kumpaa vaihtoehtoa pidätte parempana? (Vaihtoehtoja arvioitu mietinnössä s. 57–59). Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

Vaihtoehto 1, jossa kukin elatuksen varassa oleva lapsi korottaa suojaosuuden määrää.

Kumpaa vaihtoehtoa pidätte parempana? Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

1) kuukausittain ulosmittattava määrä on pienempi ja ulosmittausjärjestelmästä poistetaan ilman velallisen pyyntöä myönnettävät vapaakuukaudet. [Tärkeää olisi estää keinotekoisien tulojen kohdistamisen vapaakuukausille. Lisäksi on luotava pohjaa velkaantuneiden pitkäjänteiselle oman talouden hallinnalle sekä kannustettava paremmin taloudelliseen toimeliaisuuteen.]

3. Muut mietintöä koskevat huomiot

Kirjoittakaa muut mahdolliset huomionne alla olevaan kenttään

Haluaisimme myös nostaa esiin tarpeen estää harmaata taloutta ja keinotekoisia järjestelyitä. Tilannetta voidaan parantaa esimerkiksi erilaisilla ulosoton jälkikäteisillä tulotarkistuksilla. Se on nykyään mahdollista, koska erilaista dataa on runsaasti saatavissa. Viranomaisyhteistyö myös yli rajojen voisi parantaa läpinäkyvyyttä. Yli rajojen tapahtuvat järjestelyt ja transaktiot muodostavat todellisen uhan erityisesti rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen.

Velkojan suojaan olisi myös järkevää kiinnittää aiempaa paremmin huomiota, jotta kavennetaan epärehellisten velallisten mahdollisuuksia keinotekoisilla järjestelyillä kiertää maksuvelvollisuutta. Kannattaa pitää mielessä, että huono velkojan suoja voi muodostua esteeksi Suomen kilpailukyvyille ja talouskasvulle.

Digitalisaation edistäminen ja järjestelmien tehokas hyödyntäminen eri sidosryhmien välillä kannattaa pitää yhtenä kantavana tavoitteena. Sillä tavoin lisätään luotettavuutta, läpinäkyvyyttä ja toiminnan tehokkuutta. Lopulta se hyödyttää sekä velkojia että velallisia.

Positiivisena huomiona haluamme todeta, että lakimuutosta on valmisteltu huolellisesti ja sidosryhmiä on osallistettu kiitettävästi.

Kantelinen Tero
Suomen Perimistoimistojen Liitto ry